اقتصاد و هیأت تراز انقلاب اسلامی / شماره پنجم / تابستان ۱۳۹۹

احسان ماندگار

گفتاری از حجت‌الاسلام احمد شرفخانی پیرامون وقف و کارکردهای آن در هیأت

اقتصاد و هیأت تراز انقلاب اسلامی
شماره پنجم، تابستان ۱۳۹۹

احسان ماندگار

وقف و کارکردهای آن در هیأت

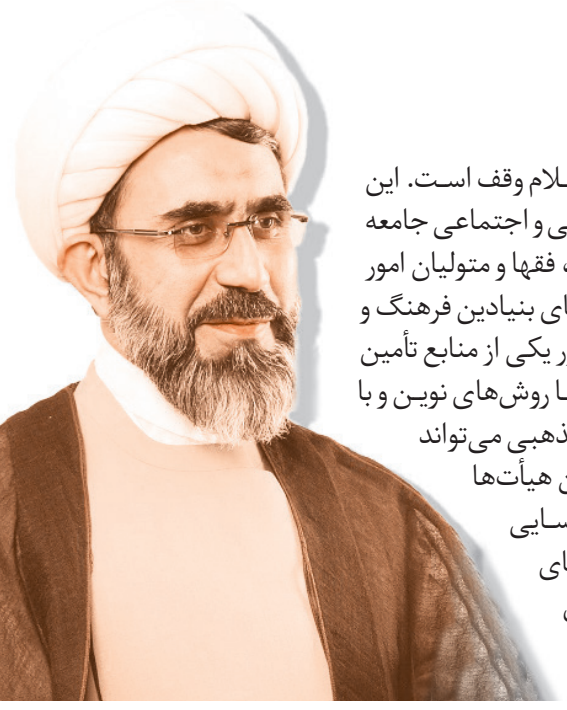
حجت‌الاسلام والمسلمین احمد شرفخانی (مدیر کل تحقیق و حساب‌رسی سازمان اوقاف و امور خیریه)

تهیه و تنظیم: معاونت تولیدات رسانه‌ای جامعه ایمانی مشعر
طراح جلد: حسین احرامیان
صفحه‌آرا: حسن ناصری
قیمت: ۴۰۰۰ تومان (غیرقابل فروش)

استفاده از مطالب نشریه و تکثیر آن برای هیأت‌ها، در صورت ذکر منبع آزاد می‌باشد.

جامعه ایمانی مشعر
قم، صندوق پستی: ۱۵۱۳ ۳۷۱۹۵
رایانامه: info@۱۵۴۲.org
سامانه پیامک: ۳۰۰۰۱۵۴۲
پایگاه اطلاع‌رسانی: www.۱۵۴۲.org

بسم الله الرحمن الرحیم



مقدمه

امروزه یکی از موضوعات مهم احکام اجتماعی اسلام وقف است. این امر به سبب جایگاه ویژه آن در سازماندهی امور دینی و اجتماعی جامعه اسلامی همواره مورد توجه و اهتمام ائمه اطهار﵈، فقها و متولیان امور جوامع اسلامی بوده است. وقف یکی از ساختارهای بنیادین فرهنگ و تمدن اسلامی به شمار می‌آید و از گذشته‌های دور یکی از منابع تأمین مالی پایدار، وقف بوده است. وقف امروزه هم با روش‌های نوین و با استفاده از ظرفیت مسئولان و فعالان هیأت‌های مذهبی می‌تواند نقش‌آفرینی مهمی برای پایداری منابع مالی آن هیأت‌ها باشد. از این رو ضروری است نسبت به شناسایی ساختارهای گسترده وقف و راهکارها و روش‌های نوین اداره وقف، شناخت کامل داشته و بر اساس ظرفیت‌های هر هیأت، اقدامات نوینی را جهت ایجاد منابع مالی پایدار طراحی نماییم.

آشنایی با وقف

تعریف وقف

وقـف در اصطـلاح فقهـی به معنـی **«تحبیـس الاصل و اطلاق المنفعة»**[1] اسـت، یعنـی اصل مال و ریشه آن را ثابت نگه داشتن و منفعت آن را رها کردن تا دیگران از آن بهره‌مند شوند. به عبارت دیگـر، واقـف اصـل مال را از ملک خـود خارج می‌کند تـا دیگرانی که این مال بـرای آنان وقف شـده اسـت از منافع آن بهره‌مند شـوند؛ بنابراین واقف پس از اجرای عقد وقف، حق هر گونه تصرفی در این مال از قبیل بیع، هبه، وصیت و امثال آن را از خود سلب می‌کند و این به معنی ثابت‌کردن اصل مال است.

---

۱. شرایع‌الاسلام، چاپ نجف، ج۲، ص۲۱۱.

انواع وقف

الف. وقف به اعتبار موقوف علیهم، به دو نوع تقسیم می‌شود:

وقف خاص: مخصوص گروه معین و خاصی است مانند وقف بر اولاد.

وقـف عام: امور خیریـه به صورت عام که مخصـوص گروه یا طبقه معینی نیسـت؛ مانند وقف کـردن چیـزی برای مصلحت عـام مانند فقرا، ایتام، مدارس، مسـاجد و حسـینیه‌ها و مراسـم عزاداری و اطعام.

ب. وقف به اعتبار نوع استفاده، به دو نوع تقسیم می‌شود:

۱. وقـف انتفاع: در صورتی که نظر واقـف از وقف، به دسـت آوردن درآمد مادی نباشـد؛ مانند احداث مسجد یا حسینیه در زمین ملکی خود.

۲. وقف منفعت: در صورتی که نظر واقف از وقف، تحصیل درآمد باشد تا در مورد معینی هزینه شود؛ مانند وقف ملک تجاری، کشاورزی و مسکونی برای اداره و برگزاری مراسم و برنامه‌های مسجد و حسینیه و کمک به ایتام.

وقف در قرآن کریم

در قرآن کریم صریحاً ذکری از موضوع وقف نشده است، بلکه عموم آیاتی که بر صدقه دادن، نیکی به مردم و انجام کارهای خیر و عام‌المنفعه تأکید می‌کنند، به عنوان عملی صالح، وقف را نیـز در برمی‌گیرنـد. برای نمونـه، به یک آیه از ده‌ها آیه اشـاره می‌کنیم: مال و پسـران، زیور زندگی دنیایند و باقیات‌الصالحات (نیکی‌های ماندگار) از نظر پاداش نزد پروردگارت بهتر و از نظر امید «نیز» بهتر است.[۱]

۱. اَلْمالُ وَالْبَنُونَ زینَةُ الْحَیاةِ الدُّنْیا وَالْباقِیاتُ الصَّالِحاتُ خَیْرٌ عِندَ رَبِّکَ ثَوابًا وَخَیْرٌ اَمَلًا؛ (کهف: ۴۶)


۵۰۹
احسان مان

وقف یکی از کارسازترین و سالمترین شیوه‌هایی است که **تمکن مالی** را به صورت احسانی ماندگار، در خدمت نیازهای جامعه قرار می‌دهد و اراده‌ی نیک آدمی را پس از طی دوران زندگی، همچنان زنده و کارساز نگه می‌دارد.

رهبر انقلاب سید علی خامنه‌ای ۸۱/۰۲/۱۵

ندگار...

این آیه مردم را به انجام کارهایی دعوت می‌کند که نتیجه و تأثیر خیر آن، مستمر و دائمی باشد و وقف به خوبی این ویژگی را دارد؛ چرا که **وقف هم‌چون چشمه جوشانی برای سال‌های متمادی فوران کرده و محرومان و نیازمندان در بازه زمانی بلند مدتی از آن بهره‌مند می‌شوند؛ درحالی که ویژگی صدقه این‌گونه نیست و غالباً تأثیر آن مقطعی و در کوتاه مدت است.**

وقف در احادیث

روایات و احادیث بسیاری در اهمیت این کار خیر و مردمی وجود دارد که تنها به ذکر یک مورد بسنده می‌شود:

بعد از مرگ انسان، به جز سه خصلت هیچ پاداشی در پی او نخواهد بود:

۱. صدقه‌ای که در زمان حیاتش جاری ساخته است که تا روز قیامت جریان دارد؛

۲. فرزند درست‌کاری که برای او دعا کند و طلب آمرزش نماید؛

۳. سنت حسنه‌ای که او پایه‌گذاری کرده باشد که بعد از او به آن عمل شود.[۱]

وقف، سنت حسنه و صدقه جاریه‌ای است که خیرات و برکات آن برای همیشه یا لااقل تا زمانی که مال موقوفه باقی است و مردم از منافع آن بهره‌مند می‌شوند، به حساب می‌رسد و ثواب آن در پرونده واقف ثبت می‌شود. این ویژگی موجب ترغیب دیگران به انجام این کار خیر می‌شود تا پس از مرگ و کوتاه شدن دست آنان از این دنیا، ثوابی به حساب آنان باشد.

---

۱. قَالَ النَّبِیُّ صَلَّی اللّٰهُ عَلَیْهِ وَ آلِهِ: إِذَا مَاتَ الْاِنْسَانُ انْقَطَعَ عَمَلُهُ إِلاَّ مِنْ ثَلَاثِ عِلْمٍ یُنْتَفَعُ بِهِ أَوْ صَدَقَةٍ تَجْرِی لَهُ أَوْ وَلَدٍ صَالِحٍ یَدْعُو لَهُ. (بحارالانوار، ج۲، ص۲۳)

تأثیر پویایی وقف در اسلام

وقـف از دو ویژگی مهم برخوردار اسـت که هر دو، موجب تقویـت این نهاد مردمی و اجتماعی می‌شود:

۱. دائمی بودن

اولیـن وجـه اهمیت وقف «دائمی بودن» آن اسـت . به همین جهت اسـت که فقهای عظام بر مبنای احادیث شریف، بیع وقف، هبه، وصیت، صلح و هرگونه تصرف دیگری که مال موقوفه را از جایگاه اصلی خود خارج نماید، ممنوع اعلام کرده‌اند، مگر در موارد استثنایی که وقف از مصلحت اصلی خود خارج شده یا رو به نابودی باشد و اجرای قصد و نیت واقف و رعایت منافع و مصالح موقوف علیهم، در فروش مال موقوفه و تبدیل به احسـن آن با اجازه حاکم باشـد که همین امر نیز تأییدی بر پویایی این نهاد مردمی است.

۲. استقلال وقف

دومین وجه اهمیت وقف «استقلال» آن است.
مدیریت وقف شرایطی دارد که واقف در وقف‌نامه ذکر کرده است و غالباً برای مال موقوفه، متولی خاصی تعیین می‌کنند تا از منافع مال وقفی در جهتی که وقف شده، حمایت و بر مصرف آن نظارت کند؛ مگر مواردی که متولی خاصی ندارد و تولیت وقف به حاکم شرع واگذار شده است. لذا وقف مستقل از چارچوب و مقررات دولتی و حکومتی از جمله مالیات است و دولت حق تصرف در منافع یا تغییر محل مصرف آن را ندارد.
به عبارت دیگر،

وقف دارای شخصیتی حقوقی است و هم‌چون نهادهای حقوقی دیگر، ویژگی خاص خود را دارد که می‌تواند جایگاهش را در جامعه حفظ کند. تجربه تاریخی نیز نشان داده است که حتی حکومت‌های غیر اسلامی نیز کمتر در موقوفات، دخل و تصرف کرده و به این امر احترام گذاشته‌اند.

حسینیه‌ها و تکیه‌های فراوانی در کشور ما وجود دارد که به جهت برخوردار بودن از پشتوانه وقف حتی در دوران منحوس پهلوی هم نتوانستند تغییر کاربردی دهند و وجه ماندگاری این اماکن با قدمت تاریخی این است که بر اساس نیت واقف عمل می‌گردد؛ یا موقوفات قابل توجهی در کشور وجود دارد که با سابقه وقف‌نامه هزار و دویست ساله، امروز هم در ایام محرم و صفر، مراسم عزاداری و تعزیه‌داری بر اساس نیت واقف خیراندیش برگزار می‌گردد.

ساخت مکان مذهبی برای هیأت

جهت ساخت مکان‌های مذهبی مثل حسینیه می‌توان از فرایند ذیل استفاده کرد:

* نیازسنجی و ظرفیت‌سنجی هیأت به صورت واقعی و به صورت فازبندی شده؛
* شناسایی موقوفاتی که واقف، زمین و یا ملکی برای ساخت حسینیه در نظر گرفته است؛
* شناسایی موقوفاتی که نیت واقف جهت کمک به ساخت حسینیه و یا مکان مذهبی می‌باشد؛
* شناسایی خیّران، واقفان و کسانی که تمکن مالی خرید زمین جهت ساخت حسینیه را دارند.

مؤلفه‌های مهم ساخت مکان مذهبی

نظر به اینکه وقف زمینی برای ساخت اماکن مذهبی جزو موقوفات انتفاعی بوده بنابراین به هیچ عنوان از موقوفات انتفاعی نباید دنبال کسب درآمد باشیم.

لذا **ضرورت دارد در وقف زمین برای اماکن مذهبی به این نکته توجه شود که ۶۰ درصد زمین به**

صورت انتفاعی برای ساخت مکان مذهبی در نظر گرفته شود (مثلا ساخت حسینیه) و ۴۰ درصد آن به صورت منفعتی برای آن مکان مذهبی در نظر گرفته شود. به عنوان مثال ایجاد واحدهای تجاری، آموزشی، سالن‌های چند منظوره جهت درآمدزایی و یا ایجاد بخش تولیدی وقف شود.

تولیت و مدیریت مکان مذهبی

وقف زمین و یا هر نوع وقف دیگری توسط واقف به مفهوم این نیست که تولیت و اداره کرد موقوفه باید از طریق ادارات اوقاف و امور خیریه انجام پذیرد؛ بلکه واقف می‌تواند تا زمان حیاتش، خودش و یا هیأت امنایی را به عنوان متولی در نظر بگیرد و بعد از حیات خود نیز تولیت را به هیأت امنا و ساختار خاصی و یا اداره اوقاف و یا اشخاص مورد اعتماد، نسلاً بعد نسل تعیین نماید.

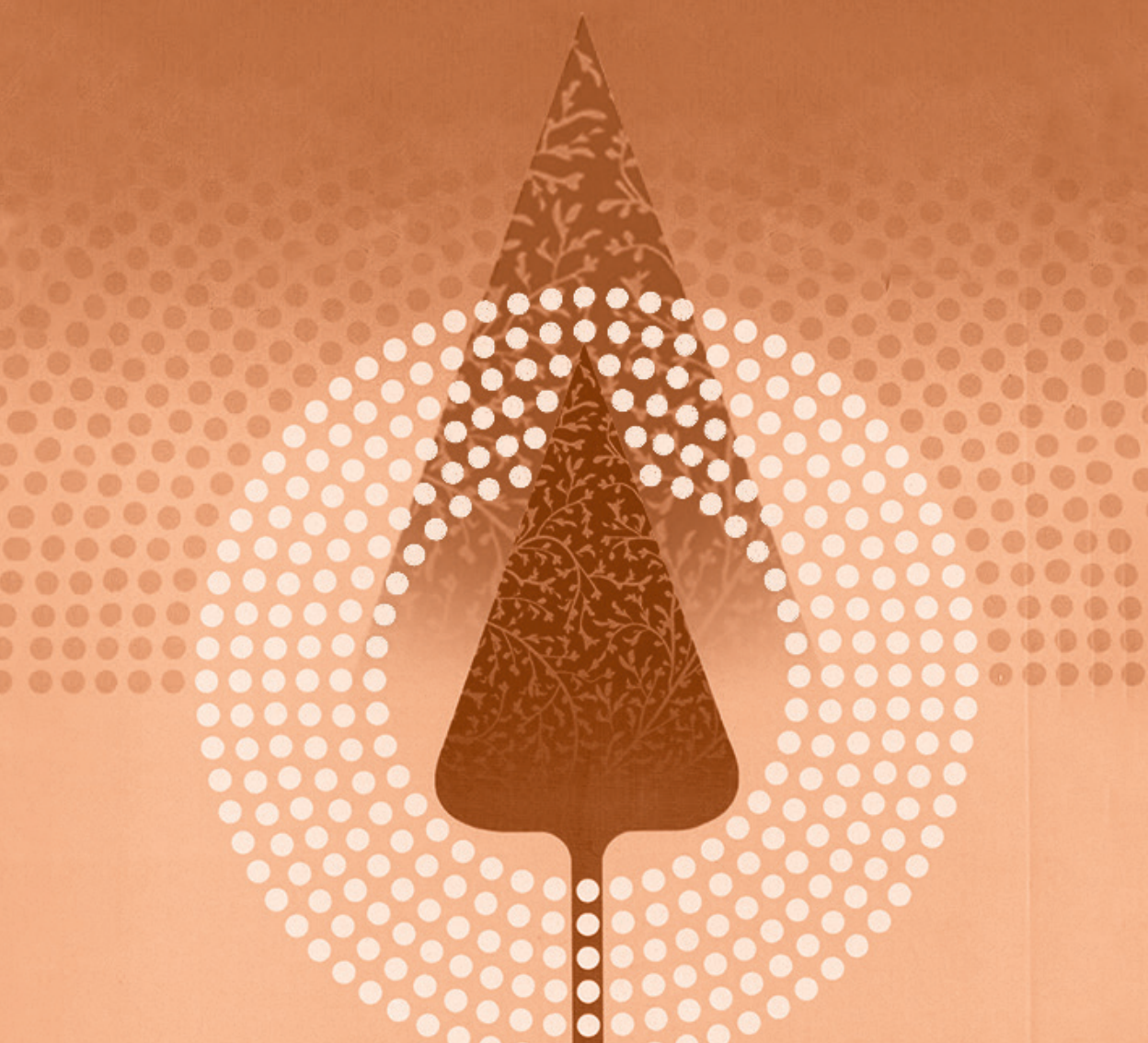
سازمان اوقاف و امور خیریه

واقف حتماً در وقف‌نامه، وقف موضوع مکان مذهبی را به صورت کامل بیان نماید و مدیریت بخش درآمدی مکان مذهبی و نحوه هزینه‌کرد و ناظر شرعی موقوفه را با مشاورت دقیق مشخص نماید.

ایجاد وقف‌های منفعتی برای هیأت

گفته شد که در ساخت مکان مذهبی (حسینیه و...) برای هیأت حتماً ساختار انتفاع و منفعت در نظر گرفته شود و بخشی از مکان مذهبی به عنوان بخش‌های منفعتی (درآمدزایی) در نظر گرفته شود.

امابرای ایجادمنابع مالی پایداربرای برگزاری مراسم‌هاوترویج فرهنگ قرآن وعترت ازطریق هیأت، مسئولان هیأت می‌توانند از طریق ساختار سنت حسنه وقف به روش‌های ذیل اقدام نمایند:
۱. ایجاد وقف فردی از طریق تبلیغ چهره به چهره با افراد متمکن عاشق اهل‌بیت عصمت و طهارت﵈ با نیت برگزاری مراسم روضه‌خوانی، عزاداری و جشن میلاد حضرات معصومان﵈ و برگزاری جشن اعیاد اسلامی از طریق هیأت؛
۲. شناسایی خانواده‌های محترمی که صاحب اولاد نشده‌اند و هم‌چنین از طریق تبلیغ چهره به چهره برای وقف ثلث اموال جهت وقف منفعتی (با نیت ذکر شده در بند ۱)
در این روش که وقف‌نامه ثلث اموال و یا املاک مشخص شده، به صورت وقف‌نامه عادی نوشته شود و در دفاتر اسناد رسمی به ثبت برسد و در وقف‌نامه یکی از نیّات موقوفه استفاده از منافع را تا زمان حیات خود برای واقفان استثنا می‌نمایند و بعد از حیات واقفان بر اساس وقف‌نامه که تولیت آن به هر نحوی مشخص شده است اداره و بر اساس نیت واقف که به عنوان پشتیبانی از مراسم و برنامه‌های هیأت می‌باشد اجرایی خواهد شد.
۳. ایجاد موقوفات خاص برای حضرت اباعبدالله الحسین﵇، حضرت زهرا﵄، امام‌زمان﵇، هرکدام از حضرات معصومان﵈ و عیدغدیر با استفاده از روش‌های ذکر شده در بند ۱و۲ و هم‌چنین با استفاده از ظرفیت وقف مشارکتی که در ذیل بیان خواهد شد.



وقف جمعی (وقف مشارکتی، خیر ماندگار)

تصـور غلطی در ذهن اکثر مردم نقش بسـته که وقف کردن تنهـا از ثروتمندان و افراد متمکن برمی‌آید و ما که دارایی و اموال چندانی نداریم و نمی‌توانیم از این حکم الهی و سـنت حسـنه اهل‌بیت عصمت و طهارت﵈ استفاده کنیم و «واقف» باشیم.

برخـی از کارها از دسـت مردم عادی برنمی‌آید. گاهی نیـز افراد خاصی که بتوانند آن را انجام دهند یا وجود ندارد و یا در دسترس و شناخت ما نیست.

فـرض کنیـد در خیابـان یـا کوچه‌ای، سـنگ بزرگـی در مسـیر رفت و آمد مـردم قـرار گرفته که مشـکلاتی را بـرای همـگان به وجود آورده اسـت. سـنگ، سـنگین اسـت و هیچ کـس را توان برداشـتن آن نیسـت؛ آیـا باید دسـت روی دسـت گذاشـت و از برداشـتن آن صرف نظـر کرد؟ چاره کار چیست؟ آیا اگر فرد قدرتمندی پیدا نشد و یا به هر علتی کمک نکرد، تکلیف ساقط می‌شـود؟! همگان این مسـأله را تأیید می‌کنند که باید همه افراد برای برداشـتن مانع، جمع شوند و هر کدام زحمت قسمتی از آن را متحمل شوند تا آن مانع و مشکل مرتفع گردد و این، مصداق بارز عمل مشارکتی است.

تعریف وقف مشارکتی

وقف مشارکتی را می‌توانیم این‌گونه تعریف کنیم: وقفی که برای موضوعی واحد و با مشارکت چند واقف انجام می‌گیرد؛ به عبارتی دیگر واقفان با هر تعداد سهم و با هر مقدار سرمایه می‌توانند در وقف مذکور مشارکت کنند.

از ثبت نخستین وقف مشارکتی حدود ۹۶ سال می‌گذرد. طبق اسناد تاریخی، اولین وقف مشارکتی در سال ۱۳۰۲ شمسی صورت گرفته است. تعدای از خیّران بیرجندی، بنگاه آب لوله علی‌آباد این شهر را به عنوان وقف مشارکتی ثبت کردند. بنگاه آب لوله علی‌آباد بیرجند، اولین سازمان آب‌رسانی در ایران است که به منظور تأمین آب قابل شرب مردم شهر بیرجند، توسط سی تن از نیکوکاران این شهر تأسیس شد. فعالیت این سازمان خیریه باعث شد تا شهر بیرجند به عنوان دومین شهر در ایران از لوله‌کشی آب شهری برخوردار شد.

ویژگی‌های وقف مشارکتی

وقف مشارکتی سه ویژگی منحصر به فرد دارد:

ویژگـی اول و مهم وقف مشـارکتی، گسـترش فرهنـگ وقف به تمامی سـطوح درآمدی جامعه اسـت. افراد با هر سـطح درآمدی می‌توانند در کار نیک مشـارکت داشته باشـند و صرفاً منابع مالی زیاد، ملاکی برای کمک‌رسانی نیست. تصور کنید که اگر هر دانش آموز ایرانی به صورت میانگین مبلغ ده هزار تومان در پروژه وقف مشارکتی سهیم شود، با توجه به جمعیت چهارده میلیونی دانش‌آموزان، مبلغی معادل ۱۴۰ میلیارد تومان جمع‌آوری می‌شود که می‌توان با آن چندین مدرسه و خوابگاه ساخت و وقف دانش‌آموزان مناطق محروم کرد، یا مجتمعی تجاری ساخت که عواید آن صرف دانش‌آموزان نیازمند شود؛ چندین موقوفه با چهارده میلیون واقف با سرمایه فقط ده هزار تومان!

مزیت دوم وقف مشارکتی، ایجاد موقوفه‌های کلانی است که با ورود یک یا چند نفر قابل تأسیس نیست، مثل پروژه‌های عمرانی کلان که به دلیل نیاز به هزینه بسیار بالا، اصولاً نمی‌توانند در

قالب یک موقوفه مبتنی بر یک یا چند واقف محدود، تعریف شوند؛ به همین دلیل نمی‌توان از ظرفیت وقف برای توسعه پروژه‌های عمرانی و عام‌المنفعه این چنینی استفاده کرد. مزیت سوم وقف مشارکتی، هدایت موقوفات جدید و نیات واقفان به سمت عرصه‌های جدید وقف و نیازهای روز جامعه است. در واقع دست‌اندرکاران نهاد وقف با استفاده از مطالعه وضعیت موجود موقوفات، می‌توانند خلأهای موجود را تشخیص دهند و آن‌ها را پر کنند. بهره بردن از موهبت خِرد جمعی و تعاون و همفکری برای تسبیل[1] عواید موقوفه در وقف مشارکتی بسیار کاراتر و مؤثرتر از تنظیم وقف‌نامه‌ها در موقوفه‌های فردی است.

وقف مشارکتی یعنی چندین نفر از اعضای هیأت، همگی یک ملک یا زمین و ساخت مکان مذهبی را به اتفاق وقف کنند. وقف مشارکتی بدین صورت است که نیت موقوفه باید مشخص شود و تولیت و نحوه اداره کرد آن بعد از اتمام پروژه مشخص گردد و به صورت اعلان رسمی که نیت موقوفه و نحوه تولیت و مدیریت این موقوفه به چه صورت خواهد بود و پس از برآورد کامل به دو صورت، اقدام به جمع‌آوری کمک‌های مردمی جهت وقف مکان مذهبی برنامه‌ریزی شود.

الف) بر اساس برآورد، یک پروژه را به عنوان مثال، پنجاه هزار سهم صد هزار تومانی طراحی در برگه‌هایی (وقف مشارکتی) به عنوان واقف یک سهم یا چند سهم و به نام هر شخص مشخص به‌عنوان منابع مالی پروژه جمع‌آوری شود و هیأت امنای مجموعه به عنوان وکالت از طرف واقفان تمام سهام‌های مشخص شده را به‌صورت وقف‌نامه مشارکتی ثبت می‌کنند.

درتنظیم وقف‌نامه باید نام واقفان تمام افراد سهیم در این پروژه درج شده باشد و به هیچ

---

۱. **چیزی را در راه خدا به رایگان بخشیدن** .(فرهنگ فارسی معین)

ویژگی‌های وقف مشارکتی

۱

ویژگی اول و مهم وقف مشارکتی، گسترش فرهنگ وقف به تمامی سطوح درآمدی جامعه است

۲

ویژگی دوم وقف مشارکتی، ایجاد موقوفه‌های کلانی است که با ورود یک یا چند نفر قابل تأسیس نیست

۳

مزیت سوم وقف مشارکتی، هدایت موقوفات جدید و نیات واقفان به سمت عرصه‌های جدید وقف و نیازهای روز جامعه است

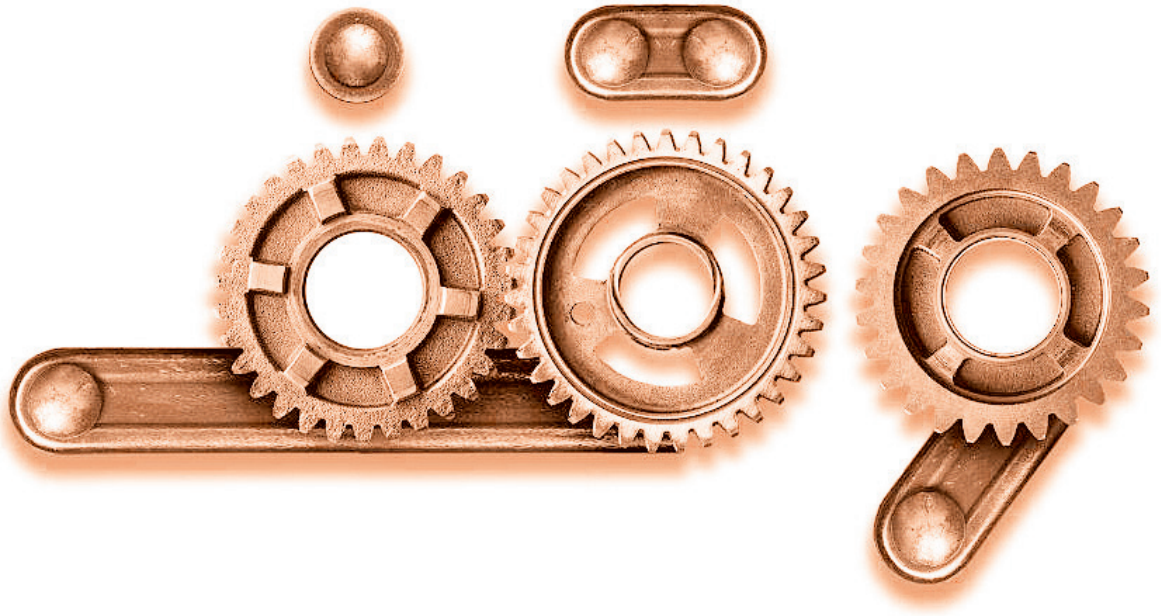
عنوان تولیت این موقوفه به صورت شخصی و یا وراثتی نباید درج شود؛ بلکه تولیت بر اساس شخصیت حقوقی (هیأت امنای هیأت) در هر دوره و با نظارت اداره اوقاف درج گردد.
ب) تقسیم پروژه به چندین فاز و برای هر فاز وقف خانوادگی و یا صنفی و یا گروهی طراحی شود و از طریق مشارکت‌های گروه‌ها و خانواده‌های متعدد به صورت وقف هر قسمت با یک وقف‌نامه واحد و با یک نیت واحد و با تولیت شخصیت حقوقی نه شخصیت حقیقی طراحی گردد.

فن‌آوری‌های نوین در طراحی وقف مشارکتی از طریق اپلیکیشن‌ها و USSD و فضای مجازی و ... بهترین راه کار جذب و جلب وقف جمعی خواهد بود.

اشتغال و کارآفرینی اجتماعی در هیأت

فلسفه وجودی سازمان‌های مردم نهاد، استفاده از ظرفیت مشارکت‌های مردمی است که با انگیزه‌های دینی اعتقادی و نوع دوستی با هدف حل مسائل اجتماعی در حوزه‌های مختلف فعالیت می‌کنند.

هیأت مذهبی بعد از پیروزی انقلاب اسلامی یکی از مهمترین و گسترده‌ترین سازمان‌های مذهبی مردم‌نهاد به حساب می‌آید که در تحقق اهداف فرهنگی، اجتماعی علی‌الخصوص در عرصه کمک به قشر ضعیف جامعه و محرومیت‌زدایی نقش‌آفرینی کرده است، اما با توجه به نیازهای ضروری امروز جامعه می‌طلبد که هیأت‌های مذهبی با رویکرد کارآفرینی و اشتغال‌زایی، برای جوانان عضو هیأت و مجاوران و اقشار آسیب‌پذیر منطقه خود اقدام به ایجاد اشتغال وکارآفرینی بنمایند.
خمیرمایه کارآفرینی اجتماعی و اشتغال‌زایی، اقدام داوطلبانه و نوآورانه با تلفیقی از



خیرخواهی و نوع‌دوستی است. این نوع از کارآفرینان با انگیزه‌های نیکوکارانه در راستای خدمت به بندگان خدا و محبان اهل‌بیت عصمت و طهارت﵈ گرهی از مشکلات مردم را به دست خود باز می‌کنند و فضای خدمت به هم‌نوعان و شور و شعف در جهت کاهش آسیب‌های اجتماعی را در مجموعه خود ایجاد می‌کنند.

ارزش‌ها و نمادهای دینی رایج در هیأت‌های مذهبی از قبیل نذر، ایثار، احسان، نوع‌دوستی، تعاون و مشارکت جمعی و وقف اموال و دارایی برای اهداف والای اسلامی و ترویج فرهنگ قرآن و عترت و برگزاری مراسمات عزاداری و جشن‌های میلاد ائمه اطهار﵈ و اعیاد اسلامی، بیانگر قابلیت‌های وسیع کارآفرینی اجتماعی از طریق هیأت مذهبی است.

آن‌چه از روایات و سیره عملی رسول گرامی اسلامﷺ و اهل‌بیت عصمت و طهارت﵈ استخراج می‌گردد، نوع‌دوستی، نیکوکاری، احسان، انفاق و سنت حسنه وقف نسبت به قشر ضعیف جامعه جزو اولویت‌های مهم حضرات معصومان﵈ بوده است.

لذا **هیأت‌های مذهبی بر اساس ظرفیت‌های مجموعه خود از طریق طراحی ساختارهای وقف و خیر ماندگار و جلب و جذب ظرفیت مشارکت‌های مردمی به عنوان یکی از الگوهای موفق کارآفرینی یا کارگشایی اسلامی پایدار می‌توانند با اهداف اشتغال‌زایی، فقرزدایی و رفاه اجتماعی برای اقشار نیازمند اقدام نمایند.** بر این اساس امروزه با گسترش شرکت‌های نوپا (استارت‌آپ‌ها) و اکو سیستم‌های استارت‌آپی در شرکت‌های دانش‌بنیان علاوه بر توجه به حوزه‌هایی که بازگشت سریع اقتصادی داشته‌اند و با مدل‌های تولید و کسب و کار جدید توانسته‌اند خدمات و ارزش‌های جدیدی را با بهره‌وری بالاتر و با قیمت پایین‌تر به مشتریان عرضه کنند، روند رو به رشدی از استارت‌آپ‌ها و شرکت‌های دانش‌بنیان دیده می‌شود که با تمرکز بر حل مسائل و

چالش‌های کلیدی زندگی امروزی، علاوه بر ارائه راه‌حل‌های علمی دقیق و خلاقانه مبتنی بر مدل‌های کسب و کار و تولید جدید به حل این مسائل و چالش‌ها، کمک‌های بزرگی نموده‌اند. از ایـن رو تجربیـات این شـرکت‌ها بـرای هیأت‌هـای مذهبی که ظرفیـت راه‌اندازی اشـتغال و کارآفرینـی بر مبنای اسـتارت‌آپ‌ها و شـرکت‌های دانش‌بنیان با سـاختار خیر مانـدگار و وقف جمعی دارند می‌توانند، با بررسی الگوهای نوین از این طریق در منابع مالی برنامه‌های هیأت و اقدام‌هـای خیرخواهانـه در جهـت کاهش آسـیب‌های اجتماعی منطقه خـود نقش‌آفرینی پایداری داشته باشند.

مسائل اقتصادی به عنوان موتور حرکت فعالیت‌های فرهنگی،
همواره یکی از دغدغه‌های هیأت‌های مذهبی بوده است؛
و راهی است که هیأت‌های مذهبی همانند همه مجموعه‌های مردمی،
برای حفظ حیات خویش، چاره‌ای جز گذر از آن ندارند.
ظرفیت عظیم هیأت با استفاده از فرصت ارزش‌های زیبایی‌شناختی،
اخلاقی و اجتماعی، می‌تواند بیش از سایر بخش‌ها،
ارزش‌های اقتصادی خلق کند.
«فدک» می‌خواهد به واکاوی ابعاد اقتصادی هیأت تراز انقلاب اسلامی
بپردازد، تا بتواند با ترسیم الگویی صحیح
در خدمت ترویج فرهنگ ناب اسلامی در هیأت باشد.

جامعه ایمانی مشعر،
محفلی است برای گردآمدن
هیأت‌های کشور.
مشعر چیزی جز اجتماع هیأت‌ها نیست،
جامعه‌ای فراتر از مرزهای نژادی و
تقسیمات جغرافیایی و سیاسی.
اجتماعی ایمانی و توحیدی است

۰۲۵ ۳۲۹۲ ۸۹ ۵۱
۳ ۰۰۰ ۱۵۴۲
www.۱۵۴۲.org
info@۱۵۴۲.org

که به دنبال ارتباط بیشتر
محبّان سیدالشهدا(ع) است...
قرار نیست مشعر تولید کند.
قرار است مشعر آیینه تولیدات
و فعالیت‌های شما باشد.
اینجا، جای آرم هیأت شماست
که باید در شماره‌های بعد پرش کنید...